

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben készve hordva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, május 22.

A testvérgyilkosok az esküdtek előtt.

Bámulatos az, hogy a legvadabb és undorítóbb bűnöket mennyire szeretik szindarabnak tekinteni az emberek.

Szatmáron, hol most kezdődött a Papp Béla-féle, Kainénál undokabb bűn tárgyalása, szinte ostromot vívnak a jegyekért, különösen pedig a hölgyek.

Szomorú kép ez. Mert ha ártatlannak tartott ember felett kell határozni életre-halálra s ilyen tárgyalásra tolong a közönség, hogy részvételével bátorítsa, mintegy bizalmat, erőt öntsön a vádlottba, ha politikai üldözést hisz s tömeges megjelenésével, mint ezernyi szem ellenőrzi a bírót, akkor értem és becsülöm az ostromot a jegyekért.

De ilyen czélből nem igen esnek ostromok.

A tárgyalások publikuma élő szenzációra éhes. Az arczjátékot lesi, a szembesítések drámai hatását várja s rendszeren ilyen felfogás szerint készülnek munkájukhoz az ügyvédek is, kik előtt csak tárggyá válik az eset s lépcsővé, melyről messze hangzik szavuk.

A szatmári tragédia is zsufolt ház előtt folyik le.

*

Szatmár, május 22.

A tárgyalás iránt a városban óriási érdeklődés mutatkozik és az idegenek nagy tömegben érkeznek, úgy, hogy a fogadók mind túl vannak tömve.

Galba Lajos törvényszéki elnököt még folyton kéri, hogy adjon ki belépő-jegyeket, de

ennek a kívánságnak az elnök képtelen eleget tenni, mert a törvényszéki terem úgy is zsufolva lesz. A törvényszéki elnök összesen 220 jegyet adott ki, melyeknek nagy részét hölgyek kapták, a kiket a karzaton helyeznek el. Ide érkezett a királyi tábla elnöke is, a ki jelen óhajt lenni a tárgyaláson.

A szavazó bírák Balogh József és Szabó József, a vádhatóság képviselője dr. Némethy József, királyi alügyész.

Az esküdtek nagy része vidéken lakván, többben közülök még tegnap, hétfőn Szatmárra érkeztek.

A vádlottak családtagjai közül Papp Zoltán édes anyja és fivére kértek és kaptak jegyeket. Egyébként a Papp családból senkit sem idéztek meg.

Galba elnök úgy véli, hogy két, legfeljebb három nap alatt be tudja fejezni a tárgyalást, melyre 18 tanu van beidézve.

A vádlottak védői a következők: Papp Béláé dr. Kelemen Samu, Papp Zoltáné dr. Fejes István, Zsoldics Mihályé hivatalból Hermann Lipót. Mind a három szatmári ügyvéd.

A tárgyalás menetére az elnök úgy intézkedett, hogy az reggel 9 órától délutáni 1 óráig, azután pedig délutáni 3 órától estig, esetleg az éjszakába belenyulva tartson.

A szatmári távirida óriási előkészületeket tett, hogy a sajtót kellően kiszolgálhassa. Budapestről egy külön gépet hoztak és két főtisztviselőt is ide rendeltek.

A tárgyalás.

Nyolcz óra után bevezették a vádlottakat a tárgyalási terem melletti szobába, kilenczkor bevezetik Papp Bélát két szuronyos őr közt.

Magas, elegáns alak, feketében, puha kalapja kezében, arcza borotvált. Egész

testében reszket, a mint a sokaság közt elhalad.

Papp Zoltán szürke ütött-kopott ruhában van. Bozontos szakállal szurós szemekkel

Zsoldics juhász kifent zsiros bajuszu, tipikus náció.

Az esküdtszék megalakítása után elnök először is Zsoldics juhászt szólítja:

— Mondja el, hogy történt a Papp Elemér megölése.

— Hát kérem szept. 26-án Papp Béla tekintetes ur.

— Ne tekintetesseze, csak Papp Béla.

Zsoldics ezután elmondja, hogy hogyan beszélte rá Papp Béla a gyilkosságra. Ő eleinte nem akarta elvállalni s vonakodott tőle. Sohasem ölt még embert. Eleinte nem is mondta Papp Béla, hogy kit és mikor kell megölni és a mikor elmondta, hogy a testvérét, hát összezsapta a kezét.

— Hogy ölhetném én meg a tekintetes ur öcscsét? — feleltem neki.

Papp Béla azonban fenyegette őt, hogy ha meg nem teszi, akkor őt is és magát is agyonlövi, minthogy már úgy is a kezébe adta magát ezzel a biztatással.

Elnök kérdéseire azután részletesen elmondja, hogy a revolvert Szathmárt vette egy vaskereskedésben 5 frtért és meg is mutatta azt Papp Bélának, aki így szólt hozzá mikor meglátta az új revolvert:

— Jól van, ezzel végezhet vele. Azután megmutatta neki a bokrot, ahonnan lelőheti majd Papp Elemért.

Elnök: És maga megígérte neki, hogy elteszi láb alól Papp Elemért?

Zsoldics: Igen, de azt gondoltam,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az elveszett boldogság.

Némethől: L. A.

Élet egész nap a tenger partján ült, hol a napsugarak játszadoztak.

A lány szellő szeretetteljesen simítá végig haját s fiatal arca a víz felé volt fordulva.

Várva-várt s maga sem tudta mire.

A habok egész nap mosták a homokot és simogatták a rózsaszín kagylókat.

Élet ott ült és várt, egész nap — ott ült míg elfáradt és fejét térdére hajtva végre elaludt.

Ekkor recsegett a homok; lépések voltak hallhatóak és Élet fölébredt. Egy kéz érintése mélyen megreszketette s midőn szeméit felemelte, látta Szerelemnek csodálatos nagy szeméit. Most tudatára jött, hogy miért ült a hosszú napon át és miért várt.

Es Szerelem magához vonta Életet. A frigyből egy gyönyörű szép és sajtóságos lény származott, a kit ő Boldogságnak hívtak. A napsugár, mely a habokon tánczolt, csillogott, nem volt oly vidám; a rózsabimbó levélkéje, mely a nap első csókjára nyilott, nem volt oly rózsás, mint Boldogság. A parányi pulzus oly gyorsan vert. A kis lény oly meleg, oly puha volt. Soha-

sem beszélt, de nevetett és játszott a napsugárban. Szerelem és Élet kéjben usztak. Nem valottak meg egymásnak, de szívök mélyében mindegyik így szólt:

— Örökké legyen a sajátunk!

De jött azután egy idő (hetek vagy hónapok után? — Szerelem és Élet nem mérte az időt) midőn a kis lény nem volt olyan mint azelőtt. Mint máskor játszott és nevetett; mint máskor tele tömte szájacskáját piros eperrel; de néha kis kezeckéje fáradtan csüngött alá s gyermek-szeméi fátyolozottan tekintettek a vizen át.

Élet és Szerelem nem mert egymás szemébe nézni, nem merté mondani:

— Mi baja kedvencünknek?

Szívöket megnyugtatták. — Semmi — éppen semmi. Holnap ismét vidáman fog ujjongani.

Holnap s ismét holnap lett. Utjokon tovább vándoroltak, a gyermek körülöttök játszott bágyadtában, mindig bágyadtában.

Egy napon Élet és Szerelem álomra hajta fejét s midőn felébredtek Boldogság eltűnt, de nem messze tőlük a fűben egy kis idegen ült tágira nyílt szelid és szomorú szemekkel. De ők nem vették észre, mindegyik elindult saját útján s keservesen sirt. — Ah, Boldogságunk, elveszett Boldogságunk! Sohasem látunk téged viszont?

Most a szelid szemű kis idegen lopva megfogta kezüket és közelebb hozta őket egymáshoz.

Igy haladt tovább Élet és Szerelem a kis idegentől vezetve. S ha Élet bánatosan tekintett le hozzá, saját könnyeinek viszfényét látta az ő szemében. És ha Szerelem fájdalomában kétségbeesve felkiáltott:

— Fáradt vagyok, nagyon fáradt, nem tudok tovább, mert minden fény mögöttem fekszik, előttem csak sötétség! — akkor egy kis rózsás ujj a távoli napsütötte hegylancz felé mutatott. A nagy szemek állandóan szomorúak és gondolkodók valának s csendes mosoly ült a bátor kis száj körül.

Ha Élet éles kővön lábát megvágta, ő ruhájával szárította le róla a vért s ajkával csókolta a megsértett helyet. — Ha Szerelem kimerülve a sivatagban fekvé maradt (még Szerelem is ismer kimerülést) meztelen lábaival a forró homokon addig szaladt, míg a sivatagban is talált a sziklahasadékban vizet, hogy Szerelem szomjazó ajkát megnedvesítse. Nem volt teher, sohasem volt alkalmatlan, mindig csak segítette őket vándor utjokon. Midőn sötét hegyzakadékhöz értek, melyben a sziklákról jégcsapok csüngtek, mert Élet és Szerelem utai ritka, kopár és kiellen vidéken vezetett keresztül, akkor ott, hol hideg uralkodott és örök hó emelkedett, megfogta merevülő kezeiket, dobogó

hogy valami uton módon be fogom csapni.

Elnök: Hát akkor minek vitte magával a revolvert.

Zsoldics: Hát csak elvittem a zsebemben.

Elmondja azután, hogy ez volt az első gyilkossági kísérlete, a melyet ezután másnap Papp Elemér nagyon felfujva adott elő és nem úgy, a mint valóban történt. Papp Béla roppant haragudott a sikertelenségén, toporzékolt dühében, mikor behívatta a szobába, azután pedig folyton üzengetett neki, hogy mikor hajtja már végre a gyilkosságot.

Elnök: Mit mondott aznap délelőtt Papp Béla, mikor vele a merénylet sikertelenségéről beszélt?

Zsoldics: Hogy el kell tenni láb alól azt a kölyköt, azt is mondta, hogy ki fogjuk a helyet nézni, a hova majd a holttestet fogjuk vinni.

Elnök: Mondta Papp Béla, hogy adjon valami jelt, ha elvégezte a gyilkosságot?

Zsoldics: Igen. Azt mondta, hogy tegyek egy fél tököt a teraszra. De oda nem tehettem a cselédség miatt, tehát abban állapotunk meg, hogy a messzelátóra teszem.

Elnök: Mit csinált azután?

Zsoldics: Szalmát hordtam, meg pálinkát iszogattam és 5 óra felé elindultam a Dezsőrétre. A mikor már oda értem, hirtelen egy kiáltást haolttam. A nevet hallottam kiáltani s láttam, hogy az urfi jön lovon. Odamentem, köszöntem s kezet fogtam vele. E közben elkecseregettem nagyon és sirtam. Az urfi megkérdezte:

— Miért sir Zsoldics bácsi?

Én nem feleltem, hanem fegyveremmel fejbe ütöttem. Erre ő lerokkadt s én kétszer lőttem a fején keresztül.

Elnök: Odatartotta a revolvert a homlokára?

— Igen. (Szörnyűködés.)

— Hány óra volt akkor?

— Ugy 6 óra.

szívére szoritá s gyöngéden magával vonta őket tovább-tovább.

Midőn a virágok és a napfény birodalmát elérték, csodálatos fény tört elő az idegen nagy szemeiből s gödröcskék játszadoztak arcán. Vidám nevetéssel szaladt a puha fűvön át, mézet gyűjtött s tenyerébe hozta, a liliumok leveleiben vizet mert és virágot szedetett, melylyel fejüket megkoszoruzta s minden tettét csendes mosolylyal kísérte és ékesítette.

Ugy érintte Életet és Szerelmet mint Boldogságuk régen — csak a kis idegen ujjai még gyöngédebben simult hozzájuk.

Igy vándoroltak tovább a sötétség és fény birodalmán és a kis bátor mindig vidáman haladt köztük.

Néha megtörtént, hogy első sugárzó Boldogságukra gondoltak s méltán felsóhajtottak — Oh, bár újra feltudnánk őt találni.

Vándor utjukon végre oda jutottak, hol Gondolkozás székel; sajátságos öreg asszony, ki egyik könyökét mindég térdére és állát kezére hajtotta s ellopta a multtól a fényt, melyet a jövőre öntött.

És Élet és Szerelmek felkiáltottak — Oh, te bölcs, oktass bennünket! Midőn egybekeltünk egy kedves sugárzó lény birtokában voltunk, könny nélküli öröm, napfény árnyék nélkül. Oh mit vétkeztünk, hogy el kelle vesztenünk? Merre, hová forduljunk, hogy újra megtaláljuk? Ó azonban, a bölcs öreg asszony így felelt:

— Mit tett ezután?

— Elszaladtam.

— Mikor ért haza?

— Egy fertály nyolczkor.

Elnök sorba mutogatja a bünjeleket, Zsoldics pedig közönyösen magyarázgatja, hogy ezek azok a golyók, a miket Papp Béla adott, de nem férték be a revolverbe.

— Mikor látta a holttestet?

— Másnap, a mikor hazamentem. Akkor nagyon rosszul lettem. Megkövetem hánytam is.

— A messzelátóra mikor tette ki a tököt?

— Este 9 óraker.

— Otthon volt már akkor Papp Béla?

— Nem tudom, mert én csak másnap beszéltem vele.

Tizpercz szünet után kérde az elnök ismét Zsoldicsot:

— Kapott e valamit a 2000 frtból?

Zsoldics: Nem kaptam semmit.

Elnök: Vezessék be a vádlottat.

Nagy mozgolódás támadt erre a hallgatóság sorai közt.

(A tárgyalás további folyama lapunk távirati rovatában található.)

Néppárti gyűlés.

Az országgyűlési néppárt az idén folytatja a szervezkedés munkáját. Jövő vasárnap kezdi meg a szervező népgyűlések sorozatát az esztergommegei *Köbölkulon*. A gyűlés tárgysorozata a következő: Elnöki megnyitó. Tartja gr. *Zichy* Nándor. A néppárt eddigi működéséről. Tartja *Molnár* János, pápai főpap, orsz. képviselő. Közgazdasági kérdésekről. Tartja *Vasary* Mihály, hercegprimási bányafelügyelő. A néppártról. Tartja *Kálmán* Károly, orsz. képviselő. Elnöki zárszó.

A magyar Vörös-kereszt orsz. közgyűlése.

A magyar Vörös-kereszt egyesület tegnapelőtt tartotta országos közgyűlését, amelyen

— Lemondtok erről, aki most veletek vándorol, hogy az elvesztettét visszakapjátok?

Élet és Szerelmek ijedten nemet kiáltottak.

— Ettől megválni! szölt Élet. — Ki fogja a mérget kiszívni ha tövis sért meg engemet? Ki fogja kis kezét lázas fejemre tenni, hogy fájdalmamat csillapítsa? Ki fogja hidegben és sötétségben megmeregülő szívemet melegíteni?

És Szerelmek is felkiáltott. — Inkább hagyj meghalni. Boldogság nélkül élhetek, e lény nélkül nem. Jobb meghalni, mint elveszteni!

A bölcs öreg asszony folytatta. — Oh, ti esztelenek és vakok! Amit egykor birtatok az, ami most tulajdonotok! Ha Szerelmek és Élet egyesül nyilik egy valami, mi csupa fény, csupa világosság. De ha az út göröngyös az árnyék mélyebb lesz, midőn a napok nehezek az éjek hosszúak és hidegek lesznek, akkor lassan jön az átalakulás. Szerelmek és Élet nem akarják látni, nem akarják tudni, míg egy nap hirtelen följedve kiáltanak — «Oh Istenem, Istenem elvesztettük, hová lett?» Nem fogják fel, hogy a napos nevető lény nem vezethette a sivatagban, nem a hidegben és hóban változás nélkül. Nem tudják, hogy a lény ki oldalukon halad, még mindég Boldogság — csak idősebb lett, Te komoly, édes gyengéd lény, — ki meleg vagy a leghidegebb hóviharban, bátor a legpusztább sivatagban — a te neved *szívek barátsága* — te vagy a tökéletes szeretet.

Nagyváradról özv. *Des Echerolles Kruspér Sándorné* urnő is jelen volt.

Lajos Viktor főherceg és *Klotild* főhercegnő elfoglalván a jelenlevők harsány éljenzése között a részökre elkészített díszhelyeket, gróf *Csekonics* Endre elnök nyitotta meg a közgyűlést.

A megnyitó beszéd után bejelentette az elnök, hogy *Mária Valéria* főhercegnő akadályozva van a megjelenésben és miután a király nem rendelkezett, neki jutott a feladat a közgyűlésen elnökölni. Röviden utal a napirendre tűzött tárgyakra és a jelenlevők szívélyes üdvözlése mellett a közgyűlést megnyitotta és a jegyzőkönyv vezetésére dr. *Dégen Gusztáv* jegyzőt kérte fel, mely után megkezdtek a napirend tárgyalását.

Babics József jegyző bemutatta a központi választmány 1899. évi működéséről szóló jelentést és annak 12 fejezetét röviden ismertetően, javasolja, hogy: 1. A közgyűlés az újabb nagy alapítóknak köszönetet szavazzon. 2. Több elhunyt buzgó tag emlékét jegyzőkönyvileg megörökítse. 3. A központi iroda szolgálati szabályzatának és az Erzsébet-kórházi új alapszabályzatnak életbeléptetését utólag jóváhagyja és: 4. Ugy a központi választmány, mint a sorsjegyet-ellenőrző bizottság jelentését jóváhagyólag tudomásul vegye. Mindezeket az országos közgyűlés észrevétel nélkül elfogadta.

Latinovits János igazgató előterjesztette az egyesület 1899. évi zárszámadásait és a számvizsgáló-bizottság jegyzőkönyvét.

A fiók-egyesületek által beszolgáltatandó hányadra nézve *Lukács* György főispán, a békéscsaba választmány képviselője azon indítványt tette, hogy a választmányok és a fiók-egyesületek az 1900. évre a rendes és rendkívüli tagdíjak 50%-át szolgáltatassák be a központba az egyesületi czélok tovább fejlesztésére. Ehhez a közgyűlés hozzájárult.

Dr. *babarcsi Schwatzer* Ottó főgondnok a központi választmány nevében három indítványt terjesztett elő és pedig: a) az Erzsébet-kórház ezentuli jövedelmeiből alkottassék külön tartalékalap, melyből nagyobb kórházi beruházások és netaláni kezelési többletköltség fedeztetesnek, b) az ápolónői tanfolyamok rendezésére és általában az ápolónői intézmény fejlesztésére az 1900. évben 14.700 korona hitel engedélyeztetessék és c) a hazai sajtónak önzetlen támogatásáért köszönet szavazzassék. — Az indítványokat a közgyűlés általános helyesléssel fogadta és határozattá emelte.

Erre áttértek a választásokra. Csávósy Béla igazgató javaslatára egyhangulag megválasztották 3 évi időtartamra a központi választmány tagjait: a női osztályba: gróf *Festetics* Taszilóné, *Kornfeld* Zsigmondné, *Kovács-Sebestyén* Endréné, *Rudnay* Józsefné, *Rupp* Zsigmondné, *Stephani* Lajosné, *Tatay* Adolfné, *Tisza* Kálmánné, *Wekerle* Sándorné, gróf *Zichy* Nándorné; a férfi osztályba: dr. *Ghyzer* Kornél, *Hatvany-Deutsch* Sándor, gróf *Zichy* Nándor, *Babics* József, gróf *Bánffy* György, *Busbach* Péter, *Császka* György érsek, gróf *Esterházy* Kálmán, *Fabiny* Teofil, *László* Zsigmond, herceg *Lobkowitz* Rezső, *Márkus* József, dr. *Münnich* Aurél, báró *Rédl* Béla, *Rupp* Imre, *Sándor* Béla, *Schossberger* Zsigmond, gróf *Wenckheim* Frigyes, gróf *Zichy* Ágost és *Zmejanovich* Gábor.

Horvát-Szlavonországok részéről megválasztották: másodeinöktársnak gróf *Khuen* Héderváry Károlynét; a központi választmány női osztályába: *Kresic* Paulina, *Mosinszky* Inka, *Pongrácz* Róza, *Rakovac* Anka, báró *Skerlec*

Sarolta, Spevac Zsófia urnóket; a férfi osztályba: gróf Pejacsevich László, Iloki-Krajcsovic Ottó, Kresic Vladimir, dr. Kosiruitz Iván, dr. Rakovac László és Scabrath Zsigmond urakat.

A számvizsgáló bizottság tagjai lettek: Ágoston József, Garba Gyula, Guda Döme, Hetey Kálmán, Nagy Gábor és Sujónszly Ödön.

Nyomban a közgyűlés után megtartotta a központi választmány alakuló ülését. Egyhangulag megválasztották társelnöknek gróf Zichy Nándorné szül. Zichy Livia grófnőt, jegyzőnek Babics József orsz. képviselőt; igazgató-választmányi tagoknak: a női osztályba: gróf Andrassy Aladárné, özv. Herich Károlyné, özv. gróf Hunyady Lászlóné, özv. Németh Miklósné, Rupp Zsigmondné, gróf Szapáry Gyuláné, Tatay Adolfné urnóket és dr. Chyzer Kornél, Vaszary Kolozs hercegprimás és gróf Zichy Nándor urakat; a férfi osztályba: báró Ambróczy Béla, gróf Esterházy Kálmán, Fabiny Teofil, Körmeny Imre, László Zsigmond, Lukács Antal, Márkus József, Rupp Imre, gróf Szapáry István és Báró Schossberger Zsigmond urakat.

Horvát-Szlavonországok részéről az igazgató-választmányba Krajcsovic Ottót küldötték ki.

Gróf Csekonics Endre a központi választmányt és az igazgató-választmányt szabályszerűen megalkultnak jelentvén ki, őszinte mély köszönetet mondott a magas vendégeknek és a nagyszámu megjelenteknek az ülésen való részvételükért és a székesfővárosi tanácsnak a terem átengedéseért és az ülést bebeszélte.

Bajó Lajos az esküdtsek előtt.

— Második nap. —

Nagyvárad, máj. 22.

Meg nem csappant érdeklődés mellett folyt ma tovább az esküdtseki tárgyalás a Bajó Lajos által elkövetett gyilkosság bűntette fölött. A terem ma talán még tömöttebb mint tegnap, mert ma nem fukarkodtak annyira a jegyekkel. Igen sokan utaztak be a köznép közül Nagyszalontáról a tárgyalást hallani.

A tanúk kihallgatását folytatták. Végtelennek látszó egyforma vallomások következtek, a mikor a tárgyalásnak hirtelen szenzációja támadt, — egy csizmadia segéd alakjában. Várady dr., a panaszos képviselője bejelentette, hogy a véres gyilkossági esetet a távolból végig nézte Hegyi János csizmadia inas, mire a kint várakozó tanut beszóitották és kihallgatták. Olyan tüneményeszerű, meglepő és regényes volt a hallgatóság előtt az ő fellépése, hogy Rádl Ödön meg is kérdezte a belépő tanut:

— Nem olvasott maga sok rémregényt, vagy nem gondolkodott azon, hogy egyszerre híres, nagy ember szeretne lenni?

A zöldes, epés színű kis suszterlegény azonban izgatottságában is kiállotta a keresztkérdéseket és elmondta a mit látott, a mivel természetesen mindjárt koronatanuvá emelkedett.

A tárgyalás lefolyása különben a következő volt:

Elsőnek Metel Ferenczné szülésznot hallgatják ki a Bonczos Sándornét terhelő bűnesetre vonatkozólag. Nem hiszi, hogy Bonczosné elkövette volna azt, a mivel vádolja Bajó.

Özv. Fábrián Jánosné özvegyasszony pálinkafőzéssel foglalkozik. Még 98-ban lakott a Bonczos házában és egy alkalommal egy váltót állítottak ki Bajó és Bonczos. De nem kaptam

a pénzből semmit, mert Bajó így szólt hozzám: »Fábrián néni, ezt az én becsületesemre adták és nem bizhatom magára.«

— Tud maga arról, hogy haragudtak egymásra Bajó és Bonczos?

— Igen.

Vádolt felvilágosítást nyújt, hogy Fábriánné tartozott neki 60 frttal és ezért tartotta magánál a váltóra felvett pénzt.

Bajó Lajosné rokonságban van ugy Bonczossal, mint Bajóval, kenő asszony s mint ilyen megkente Bonczos Sándornét is.

— Van-e arról tudomása, hogy más állapotban volt Bonczosné?

— Arról én nem tudok semmit legalább akkor nem volt, a mikor én kentem.

Névtelen levelek.

Sütő Lászlóné ugy van meggyőződve, hogy Bonczost Bajó ölte meg. Éjféltkor ment a szerencsétlenség színhelyére és a véres ágyban találta Bonczost haldokolva. Bonczos így szólt hozzá: Végem van Sára, meglőtt Bajó Lajos.

— Tud maga arról, a mikor Bonczos hívta az urát segíteni.

— Igen, jajveszékelt nagyon, hogy valaki rátört és az Istenre kérte, hogy jöjjön segíteni. (Sütőné erősen drámai pózzal szavalja el a részleteket.)

— Nem hallott arról, hogy Bajót törbe ejtik s megölik?

— Nem hallottam.

— Mondta Bonczos, hogy Bajó már volt ott egy izben?

— Igen mondta, hogy már egyszer rátörte az ajtót azon az estén.

— Irt levelet Bajó a maga testvérehez, Bonczoshoz?

— Igen irt, hogy menjen ki a Népkerthe, mert beszélni akar vele 9 órakor este.

Rádl Ödön: Mikor kaphatta azt a levelet a maga bátyja?

— A váltó után, hogy mennyi idő múlva, azt én nem tudom.

Vádolt az elnökhöz: Kérem megkérdezni, hogy hova tették hát azt az állítólagos levelet?

— Elégették a sparreribe, de többen látták, hogy volt.

Vádolt: Én kérem csak Bonczosnéhoz intéztem névtelen levelet, meglehet, hogy azzal tévesztik össze.

Elnök (Bonczosnéhoz): Van-e tudomása erről a levélről?

Bonczosné: Igen, a férjemnek volt ezimezve.

Várady: Küldött magának Bajó postán is levelet?

— Nem küldött.

Kiss Imre kömüves ott volt a szerencsétlenségben. Panaszos a gazdámhoz jött, hogy jöjjen segítségül, mert valaki megtámadta.

— Hány lövés volt?

— Három, azt hiszem.

— Milyen időközben volt?

— Nem tudom.

Tanu azután szaporán beszéli el a véres esetet.

— Nem volt megtöltve előre a Sütő fegyvere?

Mártonffy Zoltán esküdt: Hol hallotta azt, hogy Bonczos hívta a gazdáját?

— Én a mellék szobában aludtam akkor hát meghallhattam.

Patócs Sándor n.-szalontai lakosjő barátja volt Bonczosnak.

— Tud arról, hogy Bajó levelet irt Bonczosnak, hogy este 9 órakor menjen ki a népkertbe.

— Igen, Bonczoséktól hallottam.

— Honnan tudták arról a névtelen levélről, hogy Bajó irta.

— Mert Bajó irt egy kalendáriumba s arról összepárosították.

Vádolt: Ez az ember ellenségem.

Rádl: Hagyja el Bajó!

Tassy Pál dr.: Nem kérem a tanu megesketését.

Hány lövés volt?

Ifj. Kenéz Lajos nem hallott lövéseket csak mikor a lakodalomról jött vissza, akkor értesült a veszélyről. Bement az udvarra, ahol Sütő Bajón térdelt.

— Megölhette volna Sütő Bajót, annyira erőt vett rajta?

— Meg.

Király József gymn. tanár emlékezik az eseményre. Lakása a Bonczoséhoz közel van és így hallotta a lövéseket.

— Hogy történtek a lövések?

— Az első kisebb volt, a másik kettő pedig egymásután volt.

Elnök (Bajóhoz): A tanár ur azt mondja, hogy először egy kis lövés volt, tehát e szerint maga lőtt először:

Vádolt: Én ragaszkodom a vallomásomhoz.

Kolint Henrik hallotta a lövéseket és mindjárt gondolta, hogy itt baj van. Ő csak két egyforma lövést hallott, és azt hiszi, hogy azok a lövések csakis puskából valók, a revolvert kizártnak tartja.

— Nem szólt önhöz Bajó semmit a gyilkosság után.

— Igen én beszéltem vele a vásártéren, amikor a kezét föloldották. Erre Bajó a zsebéből kivett egy levelet és elkiáltotta magát, hogy mindennek az asszony az oka. A levél egy fél iv papírra volt írva és benne tudatja az asszony, Bonczosné, hogy többé nem akarja látni és ha tovább üldözi, megmondja az urának.

Ifj. Gyulai Lajosné emlékezik a véres esetre. Három lövést hallott, egyet előbb és kettőt utóbb.

Balogh Jánosné szalontai lakos három lövést hallott, először egy tompa lövést hallott, azután nagy jajgatást. Eleinte azt hittem, hogy betörés történt, mert az ajtó be volt törve.

Tassy: Maga aludt, mikor az első lövést hallotta.

— Nem, mert a fogam fájt.

Elnök (Bajóhoz): Látja ennek a tanunak a vallomása is azt bizonyítja, hogy maga lőtt előbb.

Vádolt tagadólágg rázza fejét.

Kenéz Mihály szalontai földmives átellenes szomszédja Bonczosnak. Három lövést hallott, az első lövés kicsi, a másik kettő nagyobb volt.

Id. Kenéz Lajos csak később ment a szerencsétlenség színhelyére.

— Nem beszélte el a haldokló Bonczos, hogy mi történt vele.

— Nem mert az orvos ott volt és vizsgálta.

Ifj. Patócs Mihály a gyilkosság éjjelén volt a Bonczos udvarában. Bonczost már akkor bevitték, Bajón pedig rajta feküdt Sütő.

A szerelmi viszony.

Hajdu Lajosné feles földet bérelt Bajótól.

— Tudja-e, hogy Bajónak volt szerelmi viszonya Bonczosnéval?

— Igen, ezt Bajótól hallottam. Ott volt nállam, a mikor egyszer így szóltam hozzá. Hát szép dolog-e egy városi képviselőnek ilyen lében lenni. Elmondta nekem, hogy az asszony kiadta az útját.

Rádl Ödön: Magától jelentkezett maga tanunak?

— Nem én, valaki beadta, hogy én is tudok valamit.

— Elbeszélte valakinek maga ezt a dolgot?

— El többeknek.

Várady Zsigmond dr. kéri kihallgatni a a tanu leányát arra nézve is, hogy milyen szerelmi ajánlatot tett neki Bajó.

Rádl Ödön tiltakozik ez ellen, mert az ügyvel ez semmi összefüggésben nincs.

A törvényszék nem rendeli el Hajdu Sára kihallgatását erre nézve.

Most egy viruló szép paraszt leány tanuskodik Bajó Lajos ellen, Hajdu Sára. Pirulva le-

stíli a szemét és úgy mondja el a szeme szögletéből nézve az esküdtekre, hogy tudja a viszonyt Bonczosné és Bajó között, mert azt maga Bajó Lajos mondta el náluk.

A levélhordó cigány.

Karacs János 48-as honvéd, cigány áll most elő tanúnak. Öreg töpörödött száralmas alak, bozontos ősz szakállal, feje reszket.

— Fel szokták-e használni levélhordásra, vagy ilyen könnyű foglalkozásra magát?

— Igen, de csak olyan könnyebb dologra, mert én már nem bírok semmit.

— Vitt e levelet Bajóhoz, vagy Bonczosnéhoz.

— Igen, Bajó adott egy nyitott levelet, hogy vigyem Bonczosnéhoz.

— Hányszor vitt ilyen levelet?

— Háromszor úgy hiszem, vagy négyszer.

— Mikor vitte az utolsó levelet?

— Nem tudom.

— Hát azt, hogy Bonczos meghalt; tudja?

— Nem, csak úgy hallottam.

— Mennyivel lehetett az utolsó levélvitel az előtt, hogy meghalt Bonczos.

— Nem tudom, csak azt tudom, hogy az asszony mindjárt vissza is irt.

— Bajóné nem küldött levelet?

— Nem soha.

Vádlott: Nem emlékezik arra, hogy az utolsó levél mikor volt?

— Nem csak azt tudom, hogy a Piaczon adta ide, hogy vigyem el Bonczosnéhoz.

Találka.

Magori Mihály nagyszalontai lakos látta Bajót egy nővel sétálni s azt hiszi, hogy talán Bonczosné volt.

— Látta máskor is Bajót nővel sétálni?

— Nem láttam.

Albert Lajos szalontai lakos nem ismeri sem Bajót, sem Bonczost.

— Nincs arról tudomása, hogy Bajó Lajost Bonczosnéval látta volna.

Varga János rendőr nem tud a Bajó Lajos és Bonczosné szerelmi viszonyáról.

— Látta, hogy beszélgettek?

— Láttam.

— Hol?

— A Bajó házában.

Vádlott: Emlékszik arra, hogy egyszer az ablakon át nézett és minket ott látott együtt?

— Nem.

Borbély László szalontai ügyvéd tudomással bir arról, hogy Bajónak volt Bonczossal valami váltó ügye. Elbeszéli az egész ügyet hosszadalmasan. Határozottan állítja, hogy Bajó az egész ügyért nem haragudott Bonczosra.

— Nem hallotta a lövést?

— Nem.

— Bajót nem látta sétálni a Bonczos feleségével?

— Nem.

Bányász Bíró János nagyszalontai lakos.

— Felismerné a revolvért, a mit Bajónál látott?

— Nem, mert csak egyszer láttam.

Boros János Bajóval rokonságban áll, feleségének testvére.

— Tud arról, hogy Bajó fegyvert szokott magával hordani?

— Igen, sokszor volt nála.

Veres Imre volt főbíró nagyszalontai lakos, sógora Bajónak. Van arról tudomása, hogy fegyvert hord magával Bajó, mert mindig nagy szenvedélye volt a puska. Revolvért mindig hordott magával. Még puskaport is tudott csinálni.

— Felismerné a fegyverét?

— Nem, mert mindig dugta előlünk.

Borbély Imre tanító nem tud arról, hogy fegyvereket hordozna magával.

Az új korona tanu.

Várady Zsigmond dr. előadja, hogy arról értesült időközben, hogy egy fiatal ember végig nézte az egész büntettet. Kéri tehát az illetőnek kihallgatását, mert jelen van.

Rádl Ödön igen különösnek találja, hogy

egy ilyen főfontosságúnak ígérkező tanut most rántanak elő, de nem ellenzi a kihallgatást.

A törvényszék elrendeli a kihallgatást s bevezetik az új tanut.

Hegyi János kijelenti, hogy Payer Sándortól vagyis gazdájától egy pár csizmát vitt haza éjjel úgy 9 óra tájban Szopoly péksegédhez. A Bonczos háza felé ment el. Itt azt látta, hogy Bonczos az ablakon ment ki és két ott álló emberhez fordult, hogy mentse meg, mert betört a házba valaki. Erre ő is bement az emberekkel az udvarba, de nem találtunk ott semmit. Visszajövet a péksegédétől mintegy 2 óra múlva ott láttam Sütőt és Bonczost; Sütő az ajtó előtt szólt be: Ki vagy, mert lövök. Erre kinyitott az ajtó és Bajó lelőtte Bonczost. Sütő kétszer elstűtötte a fegyvert. Eztén mind jól láttam, mert a ház mellett lámpa van.

— Nyitva volt az ajtó?

— Csak kilincskébe volt téve, mert mihelyt meglökték, rögtön kinyitott.

— Ki szólította föl magát, hogy jöjjön be tanuskodni?

— Egy sürgönyt kaptam az este és azért jöttem be, azt hiszem, Sütő ur volt.

— Megfogta Bonczos Bajót?

— Nem fogta meg, hanem csak annyit mondott: Megy vagy már! s erre Bajó ur lőtt.

— Nem látta azt, a mikor összemettek Sütő és Bajó?

— Nem, mert elszaladtam.

Kurovsky törv. bír.: Miért vitte oly későn a csizmát haza?

— Mert a péksegéd azt mondta, hogy jókor reggel megy árulni.

— Mennyi ideig volt a péksegédnél?

— Ugy két óráig.

Tassy Pál dr.: Miért volt maga olyan kíváncsi és mikor pedig tanuskodni kellene, akkor meg nem jelentkezik.

— Igen kérem, mert félttem belekeveredni.

Egyszer is valami verekedés volt én oda mentem segíteni és én is bajba jöttem. (Derűtségg.)

Elnök: Kérem az nem nevetség, tessék nyugodtan lenni.

Rádl Ödön: Nem szokott maga rémregényeket olvasni, nem jár törvényszéki tárgyalásokra? Nem foglalkozik azzal a gondolattal, hogy híres ember akar lenni egyszerre?

— Nem.

Elnök: Kérem ez már nagyon eltér a tárgytól.

Rádl Ödön: Maga egy sürgönyt kapott, ki vette át a sürgönyt?

— Én vettem át, mert a gazdám a piacon volt.

Rádl Ödön indítványt tett, hogy beidéztesse a péksegéd, beszereztesse a sürgönyt, Havrán és Borbély tanuk kihallgattassanak és csak azután eskeztessék meg a tanu, a tárgyalás pedig addig míg a tanuk meg nem jelennek, felfüggesztessék.

Tassy Pál dr. kihallgattatni kéri a jelenlevő és hivatott tanukat.

Várady Zsigmond dr. ellenzi a tárgyalás elnapolását.

Rádl Ödön abból az indokból kéri a tárgyalás elnapolását, mert ha a beidézett újabb tanuk folytán ennek a tanúnak a vallomása meg lesz czáfolva, ezzel nagyot fog csökkenni a Sütő László esküvel erősített vallomása is. Főbenjáró ügyről van szó, ezért vagyok bátor az előfordult momentum fontosságára való tekintettel indítványozni ismételtén a tárgyalás elnapolását. A tanuk berendelhetők táviratilag is ma vagy holnap és így a tárgyalás folytatható lesz.

A törvényszék ezuttal a kihallgatott tanuk megesketését felfüggeszti és elrendeli az újabb kihallgatását Sütőnek és Payernek

Elnök (Bonczosnéhoz): Hány embert látott az udvaron?

— Három embert, de nem tudom, hogy ki volt ott.

— Ismeri Hegyi Imrét?

— Nem.

— Nem tud-e arról valamit, hogy kitől tudták meg, hogy Hegyi tud valamit a gyilkosságról.

— Ugy hallottam beszélni egyiktől másiktól.

Payer László nagyszalontai lakos, Hegyi gazdája.

— Mondott valamit Hegyi magának a Bonczos megöléséről?

— Igen is mondott sokat. Másnap reggel elbeszélte az esetet, de ő nem hitte s ezért fel ment a piacra tudakozódni. Nem emlékszik semmire, hogy mint adta elő a dolgot Hegyi.

— Miért nem vallott a vizsgálat alkalmával.

— Mert engem senki meg nem szólított.

— Ki hívta be Hegyit?

— Én.

— És ki mondta ezt magának?

— Senki, csak én a magam akaratából, jószívüségéből tettem.

Rádl Ödön: Sokkal egyszerűbb lett volna, ha maga elküldte volna Hegyit a járásbirósághoz vallomás tételre, miért nem tette?

— Mert nem akart sehogy sem oda menni.

Kurovsky Ferenc: Megesküszik arra, hogy csak a maga akaratából küldte a sürgönyt?

— Igen.

Rádl Ödön indítványozza, Szopoly péksegéd beidézését és a távirata hivatalától a sürgöny beszerzését.

A törvényszék megesketi Payert.

Elnök (Sütő Lászlóhoz): Látta-e maga a tett színhelyén Hegyit.

— Én nem láttam.

A törvényszék elrendeli Hegyi megesketését.

Délután.

Lazarovics Gábor mérnök nem ismeri sem Bajót, sem Bonczost. A helyszíni méreteket ő vette föl a gyilkosság színhelyén. Felelvassák szakértői véleményét.

Schuller Árpád fegyverszakértő felolvasott véleményét újra helybenhagyja.

A szakértők ellentmondásában.

Elnök (Schullerhez): Meg lehet-e a lövést akadályozni addig, a míg a biztosító vesszőt kihuzzák.

Elnök (Bajóhoz): Le volt zárva a revolver magánál?

— Nem volt, csak egy kicsit volt a vessző ledugva, mert nehezen járt a vessző.

Rádl Ödön (Schullerhez): Ha megfogja a revolver hengerét, a kakas lecsappanhatott?

Schuller: Bizonyos esetben lecsappanhatott.

— Még háromszor is lecsappanhatott?

— Ha a hengert fogta, akkor a kakas nem csappanhatott.

Várady Zsigmond: Nem történhetik azért csattogás?

— De igen. (Rádl Ödön megmarkolja a revolver hengerét, a szakértő pedig csattogtat a revolverrel).

Fekete Sándor fegyverszakértő konstatálja a fegyverek ugyanazonosságát.

— Nem szakérő ember meg tudja-e különböztetni, hogy melyik revolver és melyik puskadőrejt.

— Igen meg, mert a fegyver hosszabb hangu, mint a revolver.

— Ha megfogja valaki erősen a revolver hengerét, ellehet-e akkor sütni?

— Ha úgy megfogja, hogy el ne forduljon a henger, akkor nem lehet elsütni. (Mozgás.)

— Hátha megfogják erősen a hengert, akkor nem csattoghat a ravasz?

— Nem. (Mozgás.)

Tassy Pál dr. teljesen irrelevánsnak tartja, hogy vajon a vádlott akart-e löni vagy nem, a mikor már megragadták és teljesen fölöslegesnek tartja ezen körülmény megállapítását.

Rádl Ödön mindenben osztja az ügyész véleményét.

Várady Zsigmond dr.: Sajnálja, hogy ezt a véleményt nem oszthatja s azért kéri a szakértők szembesítését.

Schuller szakértő megcsinálja a csattogtatást. (Derűtség.) Elnök konstataálja, hogy a henger nem fordulása esetén is történhetik csattogás.

Rádl Ödön kéri, hogy a jegyzőkönyvek felolvasása alatt szereztessek be Bajó Lajos azon kabátját, melyet a gyilkosság napján viselt, hogy az esküdtbiróság láthassa azt a kívül vágott zsebat, a melyben a revolver állott.

A törvényszék elrendeli a kabát előhozását és megkezdik a jegyzőkönyvek fölolvását.

Felolvassák az elhunyt Bonczos Sándor vallomását. Bonczos így adja elő az esetet: Este 9 órakor az ablakot megzörgették, ekkor én segítségért kiáltottam és behívtam Borbélyt és Havránt, a kikkel akkor körüljártuk az udvart, de semmit sem halottunk. Tizenegy órakor újból feszegetni kezdte valaki az ajtót, ekkor szaladtam a sógoromhoz: Sütő Lászlóhoz és hívtam, hogy jöjjön hozzám segíteni. Sütővel együtt mentünk haza és akkor a kapun belől megláttam Bajót. Rázártuk az ajtót és én rákiáltottam: »Megfogtalak, kutya!« és megragadtam, mire Bajó Lajos a kezében tartott revolverrel rám lőtt. A hasamba ment a golyó, Sütő ekkor kétszer a levegőbe lőtt. Hogy Bajó miért tört rám, biztosan nem tudom. Egyszer már ki akart csalni a ligetbe, de akkor nem mentem ki. A sértettet tovább kihallgatni gyengesége miatt, a kihallgatásnál levő orvos nem engedte meg.

A távirat.

Ezután a vizsgálati iratokat olvasták föl. Ezek között a kérdéses távirat, a melylyel Hegyit tegnap beidézték, fölolvastattak. Az elnök ugyanis a délelőtti tárgyalás végeztével átkérte a postaigazgatóságtól ezt a táviratot. A postaigazgatóság átküldte a távirat másolatát, mely a következőképp hangzik:

Payer István csizmadiának

Nagyszalonta.

Jánost küld a reggeli vonattal Bajó törvényébe.

Aláírás a sürgöny alatt nincs.

Ezen iratok felolvasásával a bizonyítási eljárás befejezést nyert.

A gyilkosság vádjának elejtése.

Dr. Tassy Pál: Mielőtt a kérdéseket feltenném, élni kívánok a 316. §-ba adott joggal.

A vádhatározat szerint a vádlott gyilkosságért helyezettett vád alá. Ennek a főindokai voltak a Bonczos Sándorral való rossz viszony, a másik az elkeseredettség, az asszony ellen azután az, hogy kést is vett magához és végül állítólag fenyegető levelet írt Bonczosnak. Hát ezek elég súlyos momentumok, de a gyilkosság megállapításához a törvény az előre

megfontolt szándék fenforgását tartja szükségesnek.

Ez az én felfogásom szerint az előre megfontolt szándéknak mindvégig meg kell nyilatkozni a tett véghezvitelében is. Ez a felfogás nyilvánul meg a magyar törvénykönyv indoklásában is.

A bizonyítás lefolyása után immár nem látom beigazoltnak, hogy Bajó kit akart megölni Bonczos Sándort, a feleségét, vagy mindkettőt. Es erre a kérdésre határozott feleletet nem tudnék adni.

Hogy nem volt meg nála a szándék a gyilkosság végrehajtására, utalok Bonczos Sándornéra, a ki azt mondta vallomásában... Másodizben is visszatért Bajó, az ablakot betörte, az ajtón belépett és az ajtót döngötte. A férje elugrott és ő egyedül maradt ott a szobában. Es Bajó mit csinált? Bement? Dehogy, elment.

Tehát Bonczos Sándornét megölni nem akarta.

Alapítom a véleményemet továbbá a Sütő László vallomására, ki azt mondja, hogy mikor a kapuajtón be akartak lépni, azt belülről valaki nyomta. Ez a valaki Bajó Lajos volt. Most hát azt kérdelem én, ha ő nem akarja őket a kapun beengedni, hát hol van itt az előre megfontolt és még a végrehajtásban is keresztül vitt, előre megfontolt szándék.

Ezenkívül arra sem találok semmi adatot, hogy Bajó haragot tartott volna Bonczossal hiszen ki is akart békülni. Ilyen körülmények közt a vádindítványt módosítani kívánom és ez alkalommal a gyilkosság vádjának elejtésével Bajó Lajost a 297. szakaszba ütköző szándékos emberölés büntetével vádolja.

A törvényszék elnökének átadta a kérdéseket.

Rádl Ödön: Tekintetes Esküdtbiróság! A vádhatóság képviselője legszebb jogával élt a perczben, a mikor a súlyosabb minőségű vádat elejtette. Ehhez joga volt, de ez egyben emberi kötelessége volt. Hálás köszönetet mond azért, hogy ezt az emberileg és jogászilag képtelen vádat elejtette. Az indokoláshoz nincs jogom hozzászólni. Köszönöm azt. A kérdéseket, melyeket vaglyagosan állított össze és azt szintén több példányban nyújtotta át az elnöknek.

Dr. Tassy Pál válasza és Rádl Ödön válaszválasza után a tárgyalást mára elnapolták.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Május 27. Permetező kiállítás a városi szőlőtelepen.

Május 28. Esküdtszéki tárgyalás.

Május 31. A gymnazisták majálisa.

Jun. 6. A biharmegyei tanítótestület ülése.

* Orbán — a veszedelmes. Az időjárás állhatatlanságán felül, eddigi tapasztalatainkon okulva, méltán van okunk rettegni fagyos Orbántól. A májust ugyszólván okkupálta magának a három fagyos szent s hol esett, hol fújt, szóval kellemetlen, hűvös, borongós, szeles időben volt részünk még az egész hónapon át. Hétfőn reggelre erős dér, de ez szerencsére nem csinált sok bajt. Az ország több vidékén valósággal learatta az idej termést a késői fagy s féltő, hogy ha így tart, a komor Orbán, e hó 25-én minket sem fog megkímélni s elfagyasztja azt, amit még a fagyos szentek meghagytak. Itt volna az akáczirágzás poetikus évszaka, de a szegény akáczirágók félve bontogadják fehér szirmaikat, s a gazdák félve várják naponta a reggelt, nem tette-e tönkre az éj munkájuk gyümölcsét s különösen félve várják a komor Orbánt, a tavasz legutolsó fagyos napját.

* A bankkormányzó Nagyváradon. Az osztrák-magyar bank nem rég kinevezett új kormányzója: lovag Bilinsky Leó most körutat tesz az országban s megvizsgálja a Bank egyes fiókjainak kezelését. Jelenleg Debreczenben van s pár nap múlva Nagyváradraérkezik.

* A király elefántja Budapesten. O Felisége a két elefánt közül, melyekkel Chulalongkorn alkirály gazdagította a schönbrunni kert állatállományát, egyet a budapesti állatkeretnek ajándékozott. Az elefánt egyike a leghatalmasabb példányoknak, már régen itt lenne a budapesti állatkeretben, ha a szállítását a hűvös időjárás megengedné. Most, hogy az idő megenyhült, valószínű, hogy az elefánt e hét végén bevonul a budapesti állatkerbe. Krausz, a schönbrunni állatsereglet igazgatója már megtett minden előkészületet a szállításra. Vastag tölgyfából egy vastag vaspántokkal bőven ellátott óriási szekrényt készítettett, melyen rácsokkal ellátott két nyílás van. »Siam« a neve a Siamból hozott állatoriasnak. Egyébként szeliden viseli magát.

* A szalontai gyilkost elfogták. Gudor István n.-szalontai csendőrörmeister, ki ötödmagával szállott ki a szili gyilkosság büntetésének nyomozására, hétfőn este jelentette táviratilag Szluha csendőrhadnagynak, hogy Sarkadon sikerült a tettest Balog Béla személyében kinyomoznia. A tettes beismerésben van. Kedden d. e. beszállították a szalontai kir. járásbirósághoz.

* A cséffai főszolgabírói lak. Egy olvasónk nagyon zokon vette, hogy minket úgy megtámadtak a cséffai főszolgabírói lak ügyében folytatott küzdelmünkért s vigasztalásul az alábbi episztolát intézte hozzánk:

Tekintetes Szerkesztőség!

Nincs abban semmi köszönet, hogy azt a főszolgabírói lakot odaépítették 73 kisbirtokos ellenére egy nagy vizes rét közepére. Olyan helyre építették azt a gyönyörű szép palotát, hogy ha leszur ott az ember a földbe egy botot, viz fakad utána. Ezért azután valóságos elátkozott ház az a palota, a nép is annak tekinti, mert akarata ellenére épült oda. A mióta fölépült a koutignációs épület, azóta nem tudják a vizet kiszivattyuzni a pinczéből és daczára mindenféle betonirozásnak, mindig csak megtelik vízzel, a falak is tarkulnak ugyancsak a nedvességtől meg a salétromtól. De még más baj is van, a mi a község lakosságának baj különösen. Az egész terület körül ugyanis egy másfél öl széles és mély árkot húztak. Az árok mindig színig van vízzel, de hogyis nem azon a nedves réten. A falu csordája az árok mellett jár el és csaknem naponként megtörténik, hogy hol egyik, hol másik cséffai gazdának a barma bukik a mély vízzel teli árokba. Ezt azután követni szokta a mentés, a mikor a fél falu kicsődül kötelekkel, pányvákkal, rudakkal s elkínözva kihúzzák az elgámborodott jószágot. Csak a pásztorok éberségén mulik, hogy a jószág bele nem fullad az »ördög árokba.«

A tekintetes szerkesztőségnek maradtam alázatos szolgálja

Egy cséffai kisbirtokos.

* Kié az örökség? Az osztrák kincstár meg a magyar kincstár pörben állnak most mindössze 1200 forint örökség miatt, a mennyi egy Budapesten elhalt munkás után maradt. Közel négy évig élt itt Rosner Albert hajógyári lengyel munkás s a keresetéből összekuporgatott néhány száz forintot. A szorgalmas, takarékos ember tavaly megbetegedett s miután hónapokig ápolták a lakásán, bevitték a Rókus-kórházba. Pár hét múlva Rosner meghalt a kórházban. Miután az elhalt Galicziából szakadt ide, keresték rokonait, a kiket vagyunkja megillet, de örökösök nem jelentkeztek. Csak a volt lakásadója, egy szintén lengyel

munkásember, *Kozsnyenovszky* Antal követelt lakbér és ápolás fejében 520 forintot a hagyatékából. Az ügyvédje, dr. *Weisz* Miksa pört indított e követelés erejéig s azt megis ítélte az V. ker. járásbíró, kimondva egyúttal, hogy a hagyaték többi részét, mintegy 1200 forintot »szállomány« czimen a *magyak kincstár öröklé.* A-pénzt megküldte a bíróság az állampénztárnak, de alig hogy ez megtörtént, az *osztrák kincstár* jelentett be a kérdéses hagyatékra igényt. Jogát arra alapítja az utóbbi, hogy Rosner osztrák honos volt, mert a míg Budapestten tartózkodott, nem szerzett itt illetőséget. A törvényszék a napokban dönti el, hogy melyik kincstár kapja meg a lengyel munkás pénzét.

* **Kegydi a korona megtalálójának.** *Barna* György tuffai lakos, a ki 1849-ben három falubeli ember társaságában megtalálta a magyar szent koronát, nyomorba jutott. A múlt hónapban felségfolyamodványt küldött, melyben segínyt kér. A király kabinetirodája tegnap arról értesítette *Barna* Györgyöt, hogy 5 Felsőévi 500 korona kegydíjat utalványozott ki neki.

* **Dankó Pista** a mai és holnapi estén a nagyváradai közönség nagy öröme még a Bazár éttermében fog hangversenyezni, szerdán bucsuzik a nagyváradai közönségtől és *Székely-hidra* utazik el egész társulatával.

* **Elhunyt agg uri asszony.** Özv. *Baranyi* Miklósné sz. alsó-draskóczy Morvay Luiza 70 éves agg urnó tegnapelőtt rokonai látogatására Micskéről Nagyváradra érkezett és itt másnap éjjel hirtelen elhunyt. Halála egy nagy kiterjedésű elkelő családot borít gyászba, mely az elhunytól a következő gyászjelentést adta ki:

Váradai és micskei ifj. *Baranyi* Miklós és neje *Uray* Berta, gyermekeik *Bertuka*, *Lenke*, *Baranyi* *Gizella*, *Baranyi* *Dezso* és neje *Korányi* *Arabella*, *Baranyi* *Gábor* és neje *Beóthy* *Klára* gyermekük *Gizella*, ugyszintén alsó-draskóczy *Morvay* *Károly* mély fájdalommal tudatják a forrón szeretet édes anyja, nagyanya és testvérnek váradai és micskei id. *Baranyi* *Miklósné*, szül. alsó-draskóczy *Morvay* *Luizának* f. évi május 22-én reggel fél 3 órakor életének 70-ik évében hirtelen történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. évi május 23-án délután 4 órakor fognak Micskén az ev. ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra tetetni. Mely végtisztességre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Micskén, 1900. május 22. Áldás és béke hamvaira.

* **A közkórház csatornája.** A *Biharmegyei* közkórházból kifolyó szennyvizek elvezetésére szolgáló csatorna-tervét a miniszter jóváhagyta. A költségek mikénti viselése teljesen a város és a vármegye dolga lévén, ebbe nem szól bele a miniszter, azt azonban kiköti, hogy a város csupán csapadék és szennyvizet engedhet a csatornába. A fentartási költség teljesen a megyei közkórház pénztárát terheli. — Ha ezt a csatornát az általános csatornázás keretébe akarják beilleszteni, az esetben nagyobb méretűnek kell a csatornát építeni.

* **Az elvándorolt csizma.** Furfangos módját eszelte ki a csalásnak *Kulcsár* *Bálint* rovott multu egyén. Beállított egy czédulával *Domokos* *László* csizmadiához, a melyben *Fazekas* *Bálint* paptamási-i községi bíró egy pár finom csizmát kér. *Domokos* *László* adott egy szép pár csizmát, de bizony az árát hiába várja ma is. A jómadár ki ment az országutra s a jégpinczénél eladta egy embernek 4 frtért. Most számoltatja a rendőrség.

* **Váltóhamisítás álnevekkel.** *Klein* *Béla* már régen tanulmányozza azt az állami hosszú czédulát, a melytől most már a vidéki ember sem irtózik. *Klein* *Béla* bélfenyéri lakos megéppen irásgyakorlatokra használta a stemplis papírost, de a más nevével tanulmányozta ékes kaligrafiákban. 200 koronát pingált egy váltóra, s rávezetett nem létező neveket. A ki-

bocsátó *Kohn* *Bernát*, az elfogadó *Lusztig* *Záli*, s a forgató *Adler* *Mór*. Ez az utóbbi létezik, *Pecze-Szent-mártonban* boltos és korcsmáros, de az aláírás nem az övé. A nagyteleki-utcai *Kereskedelmi* Bankban akarta szépszerével értékesíteni, de *Papolczy* *Jenő* bankhivatalnok gyanusnak találta a váltót s értesítette a rendőrséget. Megcsípték, s most azzal védekeznek, hogy szorult viszonyok között volt s egy lejárt váltóját akarta rendezni.

* **Az ünnep miatt.** A »Polgári takarékos és segélyszövetkezet« 3-ik évtársulatának befizetései holnap, azaz csütörtökön, ünnep miatt d. e. 9-től 11 óráig teljesítendők.

* **Összetörte a malom.** Halálos szerencsétlenség történt a kisteleki gőzmalomban. *Molnár* *István* gazda, tegnapelőtt reggel egy kocsi gabonát vitt a *Pujniczki-féle* gőzmalomba, a hol várni kellett, míg rákerül a sor. Megunván a várakozást, szórakozásból végigjárta a malmot. Mind a féle kíváncsi ember, bement a gépházba is, a hol oly közel talált menni a nagy hajtókerékhez, hogy annak szíja elkapta ruháját és berántotta a kerekek közé, melyek testét egy pillanat alatt darabokra szaggatták. A gépész, csak jó későre és pedig csak akkor vette észre a szerencsétlenséget, a mikor a nagy kereken véletlenül meglátta a véres csafrangokat. Ekkor rögtön megállították a gépet, összedönték *Molnár* szétroncsolt testét és elszállították a lakására. A csendőrség azonnal jelentést tett az esetről a szegedi törvényszéknek, honnan a vizsgálóbíró még aznap megérkezett és szigorú vizsgálatot tart annak kiderítése végett, hogy kit terhel a felelősség, mert rövid idő alatt most már harmadik halálos eset fordult elő ebben a malomban. Megemlítésre méltó, hogy ebben a malomban, már az első megnyitása napján is halálos szerencsétlenség történt.

* **Halálozás.** *Harmathy* *Károly* kir. táblai bírót, mint részvétellel értesülünk, mély gyász érte. Apósa: *Ferenczy* *Ferencz* tegnap déltájban meghalt. Az elhunyt öreg ur hosszabb ideig betegeskedett s csak jótétemény volt reá a halál. — A család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. *Ferenczy* *Ferenczné* szül. fülel *Kováts* *Laura*, valamint leánya *Laura* és férje *Harmathy* *Károly*; *Károly*, *Erzsike* és *Gizela* gyermekeikkel együtt szomorodott szívvél jelentik a jó férj, apa, após és nagyapának *Ferenczy* *Ferencznek* f. évi május hó 22-én d. e. 11 órakor életének 72. évében hosszas betegség és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult hült teteme f. hó 24-én d. u. fél 4 órakor fog *Hármas-u.* 510. sz. alatt levő gyászházban a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az újvárosi sírkertben örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő sz. mise-áldozat f. hó 26-án d. e. 9 órakor fog a várad-újvárosi r. kath. plebánia templomban bemutatni. Nagyvárad, 1900. május 22-én Áldás és béke hamvaira!

* **Bűnös asszony.** Tót-Szent-Márton községben megrendítő gyilkosság történt. *Vlasics* *Istvánné* született *Hegedüs* *Mária* harminczhét éves kora mellett, beteges férje háta mögött szerelmi viszonyt folytatott a tizenkilenc éves *Mihovics* *Györggyel*. Három évig tartott ez a szerelmi viszony, a mikor *Vlasicsné* megunt a további titkolódzást, de még attól is félt, hogy szeretője majd otthagyja és megösi. Hogy mindezeknek elejét vegye és a legény szerelmét magának biztosítva, azt az ajánlatot tette a szeretőjének, hogy ölje meg a férjét akkor fele vagyont rá iratja. A legény rá állott az alkura. A napokban az öreg *Vlasics* a szőlőhegyre ment füvet kaszálni. *Vlasicsné* rögtön értesítette erről szeretőjét a ki magához vette a kaszát és utána ment az öregnek, a kivel annak kunyhójában találkozott. A legény együtt aludt a kunyhóban az öreg *Vlasics* csál. Reggel mindakettő felkelt és dologhoz láttak. Alig fél-órai munka után az öreg *Vlasics* bement a kunyhóba, hogy pipára gyújtson. Ezalatt *Mihovics* kicserélte az öreg *Vlasics* kaszáját s mikor az visszajött a munkához, a legény hátulról olyan erősen sújtott a kaszával *Vlasics* nyakához, hogy a feje leesett a törzsről. A véres tett után *Mihovics* hazament és elmondta *Vlasics* nénének, hogy az öreggel miként bánt el.

Vlasicsné ekkor, — hogy a gyanút magáról elhárítsa — *Rodek* *Balázs* napszámost rögtön kiküldte a hegyre, hogy segítsen az urának. *Rodek*, az öreg *Vlasics* ot halva találta, miről rögtön értesítette *Vlasics* nénét, a ki erre a hirre nagy jajgatással futkosta be az utcát. A csendőrség megindította a vizsgálatot s hosszas nyomozás után végre tegnap sikerült a valódi teteseket letartóztatni és a bíróságnak átadni.

* **Névváltoztatások.** *Kohn* *Etelka* nagyvárad lakos vezeték nevét »*Kálmán*«-ra, — *Krausz* *Imre* ugyancsak nagyvárad lakos vezetéknevét pedig »*Kertész*«-re változtatta.

* **A piculás bankból.** A filléres takarékos és segélyszövetkezet értesíti tagjait, hogy f. hó 24-én csütörtökön a befizetések tekintettel az ünnepre d. e. 9—11-ig teljesítendők.

* **A tápió-györgyei eset a királyi táblán.** A kecskeméti királyi törvényszék vádtanácsa tudvalevőleg megszüntető határozatot hozott a tápió-györgyei eset ügyében. *Gottescha* *Gyula* atyjának, mint magánvádlónak ama följelentésével szemben, hogy *Gottescha* *Gyulát* a menyasszonya, a szép és gazdag *Fluck* *Márta* tette le, hogy tőle szabadulhasson és közös titkukat, szerelmüknek a mezőn elásott gyümölcsét az újimádó előtt el ne árulhassa, — ugyszintén a közbíró kir. ügyész amaz indítványával szemben, hogy *Fluch* *Márta* öngyilkosságra való rábírás czimén helyezendő vád alá, kimondta a vádtanács, hogy a bűnvádi eljárás folytatására okot és alapot nem talál, mert *Gottescha* az orvosi vélemény szerint öngyilkos lett, azért pedig, hogy a gyilkos revolvert a nő adta a fiatal ember kezébe, az öngyilkosságra való rábírás és az öngyilkosságná való segédkezés vádjával még nem illethető, mivel a fiatal ember ugyanis öngyilkos akart lenni, tehát rábírásra nem volt szükség s revolvert is vitt magával, amelylyel az öngyilkosságot elkövethette volna akkor is, ha *Fluch* *Mártától* nem kap más fegyvert, tehát *Fluch* *Márta* eljárása az öngyilkosságnál való segédkezésnek sem minősíthető. A megszüntető határozat ellen a kir. ügyész fölebbzett, *Gottescha* apja pedig előterjesztéssel élt, kifejtve ebben, hogy ő emberöléssel vádolja *Fluck* *Mártát* s mivel az ügyész ezt a vádat nem tette magáévá, a törvényszék az új eljárás értelmében tartozik őt, az apát magánvádlónak tekinteni és följelentésének megfelelő alapon rendelni el a vizsgálatot. Az ügy a budapesti királyi ítélőtáblához került, ahol *Dessewffy* bírónak osztották ki referálást végett. *Dessewffy* bíró rájött, hogy a kecskeméti törvényszék hiányosan terjesztette föl az iratokat, amennyiben több fontos irat az aktacsomóban föl nem található ezért most az ügyet a hiányzó iratok csatolása végett visszaküldötte a kecskeméti törvényszéknek.

Délafrikai háboru.

London, május 22. A *Daily Express* jelenti *Lourenco-Marquezból* tegnapi kelettel: A búrok kezdik elhagyni *Pretóriát*. Az asszonyokat és gyermekeket vasutal a *Lydenburg-féle* vevő uton lévő *Machadodorp* faluba küldik, a hol a búrok tábor akarnak ütni.

London, május 22. A *Times*-nek jelentik *Pekingből* tegnapi kelettel, hogy a diplomáciai testület közös jegyzéket intézett a cungli-jámenhez, a melyben a kormányt felszólítja, hogy tegyen valamit a boxerek és az idegenellenes mozgalom ellen, a mely már igen nagy arányokat öltött. Az erélyes hangú jegyzék figyelmezteti a kormányt, hogy ha a mozgalmat el nem fojtja, az idegen hatalmasságok képviselői kénytelenek lesznek megint katonai őrscapatokat hozatni *Pekingbe*.

Vej-Haj-Vej elhatárolása a kínai biztosok közreműködése nélkül kielégítő befejezést nyert.

London, május 22. A *Times* értesítése szerint az a hir, hogy a kormány,

vagy Viktória királynő békét kérő táviratot kapott Krüger elnöktől, nem nyer megerősítést.

Washington, május 22. Hay külügyminiszter ma a két búr köztársaság rendkívüli követségét nem hivatalosan fogadta a külügyi hivatalban. A miniszter körülbelül egy órán át beszélgetett a követség tagjaival. A kihallgatás után a követség tagjai újságírók előtt kijelentették, hogy nincs mit mondaniok. A szenátus 36 szavazattal 21 ellenében elhatározta, hogy a búr követséget nem bocsátja be a tárgyalóterembe, mert Dawis, a külügyi bizottság elnöke rámutatott arra, hogy a búr követek bejárták az országot, résztvettek népgyűlésekben és ráakarták bírni a népet, hogy pressziót gyakoroljon a kormányra.

Washington, május 21. Miután a búr követek a külügyminiszteriumtól távoztak, Hay külügyminiszter a Fehér Házba ment. Mac Kinley elnökkel való hosszabb tanácskozás után a külügyminiszter hosszú jelentést tett közzé, a melyben elmondja a találkozás részleteit és megokolja az elnök magatartását a dél-afrikai hadviselő felekkel szemben. A látogatás után Hay tudomására adta a búr követeknek, hogy a hágai egyezmény III. és V. cikkére való tekintettel az Egyesült-Államok további eljárása a mostani viszonyok között nem volna ajánlatos. A jelentés így végződik: Mondhatjuk, hogy az elnök eddig tett lépéseivel, a melyekre az a komoly óhajta indította, hogy a háborút befejezve lássa, elment a lehetőség legvégső határáig. Minthogy az elnök teljesen megtette kötelességét, a midőn egyrészt szigorúan megőrizte semleges magatartását, másrészt megragadta az első kínálkozó alkalmat, hogy a béke érdekében fölajánlja jó szolgálatait, az a meggyőződése, hogy a mostani körülmények között nem tehet egyebet, mint hogy megmarad a pártatlan semlegesség politikájánál. Ha ettől eltérne, az ellenkezne a hagyományainkkal és raczionális érdekeinkkel s olyan következményeket vonna maga után, a melyekkel sem az elnök, sem az Egyesült-Államok népe nem barátkozhatnék meg.

Igazságszolgáltatás.

Petőfi szobránál A budapesti „Volkstimme” című szociálista újság két cikkében, mely a Petőfi-tünnep alkalmából íródott, a főügyészség osztálygyűlésére való izgatást fedezett föl s Meltner Jakab szerkesztő ellen sajtópört indított. Meltner a vizsgálóbírónál Garbai Sándort nevezte meg szerzőnek, ez azonban kijelentette, hogy az inkriminált cikk nem az ő elméjének a terméke. Meltner erre Hansstein Henrich kőműves-legényt állította az esküdtszék elé, s ez magára vállalta a felelősséget. Amde a stilyakorlaton, melyet az elnök a tárgyaláson végeztetett vele, tudatlan analfabétának bizonyult, s az esküdtszék egyhangulag kimondta, hogy Hansstein nem szerzője a cikknek. A fokozatos felelősség elvénél fogva a főügyészség most magát Weltner Jakabot, a felelős szerkesztőt idézte az esküdtszék elé, akit végre a sajtóbíróság hat hónapi államfogházra és kétszáz forintnyi pénzbüntetésre ítél.

A védő semmisségi panaszt jelentett be, ezt azonban ma a királyi kuria első büntető-tanácsa Székács Ferencz bíró előadásában elvetette.

TANUGY.

Érettségi vizsgálatok. A nagyvárad tankerület nyolcz osztályu középiskoláiban az évvégi érettségi vizsgálatok szóbeli részének megtartására a következő napok tűzettek ki és ugyan a *tankerületi főigazgató* elnöklése mellett: az aradi állami főreáliskolában június 1. és 2-án, az aradi kir. főgymnasiumban június 5. és 6-án, a temesvári állami főreáliskolában június 7., 8. és 9-én, a temesvári kath. főgymnasiumban június 11., 12. és 13-án, a verseczi állami főreáliskolában június 15. és 16-án, a fehértemplomi állami főgymnasiumban június 18. és 19-én, a lugosi állami főgymnasiumban június 20., 21. és 22-én, a nagyvárad kath. főgymnasiumban június 25., 26., 27. és 28-án. A nagyvárad állami főreáliskolában *Bartal* Antal kir. tanácsos s nyug. főgymnásiumi igazgató, a belényesi g. kath. főgymnásiumban pedig dr. *Moldován* Gergely kolozsvári egyetemi ny. r. tanár fogják helyettesíteni a kir. főigazgatót, kik a vizsgálat idejét saját hatáskörükben állapítják meg ezen intézeteknél.

Legujabb!

— Saját tud. távirata. —

Szatmár, május 22.

Kelemen védő kérésére a szuronyos öröket eltávolítják Papp Béla mellől.

— Elmémbe nem fogamzott meg a gyilkosság — ugymond — én szuggerálva voltam. (Nagy mozgás.)

— Elemér öcsémet gyűlöltem. Hamis kártyás, iszákos volt, de azért megölni nem akartam. Apám nagyon szerette, e miatt volt is közöttünk czivakodás, de megbékültem. Zoltán mondta nekem, hogy adjak neki száz forintot és a Szamosba löki Elemért.

Elnök: Mikor volt ez?

Papp Béla: Juniusban. Mondtam Zoltánnak, hogy anyám nem fogja engedni, hogy a Szamosban fürödjön, mert Elemér beteg. Zoltán erre azt kérdezte: Van-e valami mérge?

Elnök: Mire kérte a mérget?

Papp Béla: Elemért megölni.

Elnök: Két év előtt Lázár Móriczot is felhívta, hogy pusztítsa el Elemért?

Papp Béla: Nem ő szólt, hogy ketten pusztítsuk el. Augusztusban adtam Zoltánnak mérget. Strichnint, melyet sörben, majd szilvában akartak beadni.

Elnök: Zoltán azt mondja, hogy maga keverte a mérget a sörbe?

Papp Béla: Tudom, de nem igaz. Inkább lelövök egy embert, semhogylílyen aljas módon pusztítsam el. (Nagy mozgás.)

Papp Béla ezután részletesen elmondja mint tudta meg a felesége egy levélből a tervüket. Szemrehányást tett neki. Föl akart hagyni az egészszel s magát akarta megölni, de Zoltán egyre fenyegette, hogy fölfedezi anyja előtt, ha nem végeznek Elemérrel. Ő egyezett meg Zsoldicssal. — Két ízben nem sikerült Elemért elpusztítani, egyszer az erdőben, egyszer meg az országuton, harmadszor azonban megtörtént. A gyilkosság után oda hatatott.

Ezután Zsoldicsot szembesítik Papp Bélával, ki mindent tagad.

Zsoldics: szégyelje magát tekintetes ur, hogy a törvény előtt hazudik.

Délután háromkor folytatták a tárgyalást.

Papp Zoltán.

Papp Zoltánt hallgatták ki és ki jelenté hogy bűnösnek nem érzi magát.

Elnök: Mondja el az esetet.

Vádlott: Szeptember 26-án elmentem Béláékhoz, hol nagyon szívesen fogadtak. (Derűtség.) Elmondja, hogy Béla neki mérget adott, hogy belőle apját és anyját is elpusztítsam. Minek ez a nagy öldöklés? — Kérdeztem. — Ezután mindent Papp Bélára ken. Mikor megtudta, hogy Elemért meg akarja ölni, felkiáltott: Van lelked hozzá?

Nem tudok pénz nélkül élni! — felelte Béla. Ha pénzem van, Istenem is van, felelte. Azzal fenyegetett, hogy ha elárulom, bajba hoz, mert zsebében van az egész törvénytörés. Apósa az alispán s az elég hatalmas ember. (Papp Béla elneveti magát.)

Elnök: Csakugyan maga vezette ki Elemért a hidhoz?

Vádlott: Megtettem, mert mindkettőt megakartam menteni. Ezután belézavarodik vallomása. Elnök figyelmeztetésére ezt azzal magyarázza, hogy nagyon ideges. (Derűtség.) A vizsgálat egész adatainak ellentmondva vall.

Elnök: Mégis maga vitte ki Elemért a hidhoz?

Vádlott: Igen, de utközben megsajnáltam s a strichint is visszaadtam Bélának.

Elnök: Miben volt a strichnin?

Vádlott: Skatulában s ráírva: három óránként egy port. (Nagy derűtség.)

Elnök: Mikor közölte Béla, hogy leszámol Elemérrel?

Vádlott: November 17-én mondta, hogy vigyem Elemért a rétre, ott Zsoldics végez vele. Kértem, hogy ne legyen testvérgyilkos. Kért, hogy hozzak a városból egy kanna petróleumot, mert azzal az árokban leönti Elemért és elégeti. Béla csak a gyilkosság után mondta, hogy Zsoldics hajtotta végre a tervet. Elmondja, hogy Béla fenyegetésére elment Markos tanárhoz is és megvárta Elemért, a ki így szólt hozzá: Zoltán bácsi, farkast emlegettem, itt van a ház alatt, mert Béla megint magához hivat. Rábeszéltem, hogy ne menjen oda, hanem jöjjön el hozzám. El is jött, de félőtkor elment ismét. Többet én nem láttam.

Szembesítésnél Papp Béla szembe mondja, hogy már júliusban fölvetette a Szamosba való fojtást, majd a mérges szilvákat stbbit. Mindketten tagadják a másik állításait.

A kihallgatott tanuk között igen érdekés a kondás, a ki a meggyilkolt Papp Elemér hullájáról ad felvilágosítást. Zsoldics kiabálva szól hozzá.

Elnök: Ne kiabáljon itt?

Zsoldics: De muszáj kérem, mert balfüles. (Óriási derűtség.)

A szakértők kihallgatása holnapra következik.

A magyarellenes tábornok.

Budapest, május 22. (Saj. tud. táv.) Gyulafehérvárt *Peze* Mór tábornok tereparancsnok a laktanyában szemlét tartván, levétette a magyar feliratu dohány-

elárúsító és italmérési jelzőtáblákat sőt az összes magyar feliratu táblákat a laktanyában mondván:

Hir gibt es keine Ungarische Auf-schriften und gibt kein ungarisches König. A pénzügyigazgatóság a kantinosokkal szemben tényleirást vett föl.

KÖZGAZDASÁG.

A fagyos szentek a király szőlőjében. A tokaj-hegyaljai szőlőkben, ahol a király szőlőterületei vannak, a fagy után következett néhány meleg nap teljesen nyilvánvalóvá tette a fagy által okozott károkat. A meleg időjárás miatt a megfagyott részek megfeketedve konyulnak le, a sértetlen részek pedig változatlan pompával diszlenek. Most már tökéletesen megállapítható, hogy a kár nem olyan nagy, mint képzeletben hitték. Felerészben a szőlők sértetlenül maradtak az egész Hegyalján, sőt egyes telepek, mint pl. Ő felsége, a király szőlői, semmi kárt nem szenvedtek. Általában azt lehet mondani, hogy ha Orbán napja s egyéb elemi csapás további károkat nem okoz, a hegyaljai szőlők ahol 100 hektoliter bort vártak, ott 50-et még mindig szüretelhetnek.

Hézagos herések kifoltozására olyan növényeket kell választani, melyek gyorsnövésűek. Ilyenek a biborhere, mely különösen a vöröslóhere hézagainak pótlására alkalmas. Egyedüli hátránya az, hogy csak egy kaszálást ad, azután kivész. Jobb talajokon sikerrel vehető az olasz perje, továbbá a rozsnok, mely szintén gyorsan fejlődik. Igen jó pótló növény a komlós luczerna is, a mely sokszor már a vetés évében hoz magot. Sikerrel használható azonkívül a bükköny. E megvakat legjobb rétvagy lövisboronával alá takarni és a boronálás után meghengerelni. Homokos talajon, ha a múlt évi védőnövényt nem trágyáztuk meg, czélszerű lesz kálfoszfat trágyázással az utánvetés fejlődését elősegíteni. Igen gyakran jó szolgálatot tesz május elején holdanként körülbelül 50 kg. salétromot adni fejtrágyának.

Nagyvárad-i hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyvárad-i piacon 1899. május hó 22-ik napján tartott vásárban eladott természetű termékek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.70—14.—. Kétszeres buza 11.70—11.20. Rozs 11.60—11.—. Arpa 11.20—10.20. Zab 9.80—9.30. Tengeri: 11.40.—11.—. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 12.60. Köleskása 24.—. Burgonya 4.—. 100 kiló lángliszt 27.—. zsemlyelisz 25.—. fehérkenyér liszt 24.—. barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 4.—. szalma —.90 Szalonna 110.—. 6 kiló zsup-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 6.—, cserfa 6.60, 100 kiló marhahus —.96, üntött gyertya —.90, Lámpaolaj —.86. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.64, Szilva-pálinka 1.80. Szesz 1.90. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.46. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—, uj bor 44.—, mész 2.50, kemény faszén 3.50, puha faszén 3.—, kendermag 22.—. köles —.—. repce —.—, dió 60.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 50.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 20, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 48, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1899. május hó 22-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 640—690, egy pár másodrendű jármás ökör 495—600, egy pár harmadrendű jármás ökör 256—480, 1 drb fejős tehén 100—235, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 152—212, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 116—172.

1 drb. veres borju 14—30, 1 drb. fél éves borju 36—46, 1 drb egy éves borju 46—72, két éves borju 68—150. 1 drb hizott sertés 88—144, 1 pár fél éves 28—36, 1 pár egy éves sertés, 36—66, 1 pár két éves sertés 68—130. 1 drb igás ló 140—260, 1 pár ökörbőr 36—44, 1 pár tehénbőr 26—34. 1 pár bojubőr 10—17, 1 pár lóbor 10—22.

Forgalmi kimutatás 1899. évi május hó 22-ről. Tiszta buza körülbelül 800 hltr, kétszeres buza 170 hltr, rozs 270 hltr, árpa 170 hkl. zab 230 hltr, tengeri 380 hltr, burgonya 300 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 76 drb, félhizott 165, sovány 210, süldő 424, malac: 600, hizott marha 18, jármás ökör 480 fejős tehén 250, borju 280, bivaly 8, juh és kecske 300, ló 465.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, május 22.
Osztrák hitel	723.75
Magyar hitel	726.—
Allamvasut	650.25
Rimamurányi	581.—
Magyar jelzálog	456.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, május 22.
Buza októberre	8.05
Buza áprilisra	7.96
Uj tengeri	5.56
Rozs okt.	7.21
Zab okt.	5.80
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. május 22-én.

Magyar aranyárjádék 4%	97.25
Magyar koronajárjádék	91.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	101.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99.25
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	91.25
Italmérési jog megváltási kötvény	98.25
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	92.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	187.75
Osztrák járadék papirban	97.60
Osztrák járadék ezüstben	97.50
Osztrák járadék aranyban	96.75
Osztrák korona járadék	97.—
Osztrák államsorsjegyek	185.—
Osztrák magyar bankrészevény	17.75
Magyar hitelbankrészevény	726.—
Osztrák hitelintézet részvény	732.50
Párisi vista	96.85
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.26
Németbirodalmi márka	118.25
London vista	242.40
20 márkás arany	28.66

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1900. május 1-től.

(A z új állomás az erdőben.)

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Félix-fürdő.					Félix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.				
(Magyar államvasutak.)					(Magyar államvasutak.)				
	6708.	6702.	6704.	6706.		6707.	6701.	6703.	6705.
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad . . ind.	730	950	435	858	Félix-fürdő . . ind.	830	1042	524	953
V-Velence . . . >	740	1000	445	915	Rontó † . . . >	827	1049	531	1000
Rontó † . . . >	754	1014	459	929	Püspök-fürdő . . >	838	1100	541	—
Püspök-fürdő . . >	805	1025	509	939	Rontó † . . . >	842	1104	545	—
Rontó † . . . >	810	1030	514	944	V-Velence . . . >	855	1117	558	1013
Félix-fürdő . . ér.	817	1037	521	951	Nagyvárad . . ér.	905	1127	608	1023

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Félix-fürdő.					Félix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.				
(Közúti fürdővonatok.)					(Közúti fürdővonatok.)				
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Vásártér . . . ind.	545	*1135	235	638	Félix-fürdő . . ind.	637	*1221	335	731
V-Velence . . . >	602	1149	301	655	Rontó . . . >	642	1226	340	736
Rontó † . . . >	616	1203	314	708	Püspök-fürdő . . >	—	1232	347	743
Püspök-fürdő . . >	623	1209	321	716	Rontó . . . >	—	1236	351	748
Rontó . . . >	627	1213	325	720	V-Velence . . . >	656	1248	403	800
Félix-fürdő . . ér.	635	1220	332	727	Vásártér . . . ér.	717	104	421	816

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik.

Zongora-gyár Budapestén.

FIÓK-ÜZLET:
Arad.
Győr.
Kolozsvár.

THÉK ENDRE

FIÓK-ÜZLET:
Szeged.
Temesvár.
Kassa.

BUDAPEST és NAGYVÁRAD.
Üllői-ut 66. sz. Kolozsvári-u. 4. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

nagyvárad-i fiók zongora-raktáram

mely eddig Fő-ut Széchenyi-szálloda alatt létezett, most **Kolozsvári-u. 4. sz.** alá a vezetésével megbízott **Vomácska József** zenetanár ur saját lakására helyeztem át. — Raktáron mindig nagy választék áll a t. közönség rendelkezésére

zongora-gyártmányaimból.

Gyártott zongoráim nemcsak bel-, hanem külföldön is a legnagyobb keresletnek örvendenek, minőségükért szavatolok. Hogy zongoráim mennyire kiállják a versenyt a külföldi gyártmányokkal, bizonyítja az is, hogy az ország valamennyi nevezetesebb zeneintézetében, így az orsz. magy. zene-akadémiában is kizárólag a THÉK-féle zongorák használatosak.

A n. é. közönség látogatását kérve zongora-termembe, maradok kiváló tisztelettel

Képes árjegyzékkel kívánatra szolgálunk.

THÉK ENDRE.

Zongora-gyár Budapestén.